

Bijlage 1

Samenvatting advies

Het voortgezet onderwijs ervaart uitdagingen door de toenemende instroom van nieuwkomersleerlingen. Leerkrachten voelen zich vaak handelingsverlegen in het omgaan met deze leerlingen, met name op het gebied van cultuur- en traumasensitief handelen. Om deze handelingsverlegenheid te verminderen, zijn gerichte interventies nodig, zoals scholingen, kennisuitwisseling en betere samenwerking binnen de school en op beleidsniveau (Quadraam). Een resumé:

Beleid en schoolleiding

- Visie en implementatie: Schoolleiders worden geadviseerd cultuur- en traumasensitiviteit op te nemen in het beleid en dit stap voor stap implementeren. Evaluatie en monitoring, bijvoorbeeld via tools als de *Intercultural Development Inventory*, helpen hierbij.
- Betrokkenheid en ondersteuning: Schoolleiders dienen hoge verwachtingen van leerkrachten te hebben en hen te ondersteunen met duidelijke structuren, strategieën en middelen. Samenwerking met ouders en externe instanties is hierbij essentieel.
- Scholingen en coaching: Scholingsmogelijkheden zoals PLG's, trainingen en intervisie moeten worden aangeboden. Daarnaast is investeren in kennis over diversiteit noodzakelijk.
- Quadraam: Het beleid van Quadraam dient eveneens gericht te zijn op cultuur- en traumasensitiviteit, waarbij scholingen en kennisuitwisseling een centrale rol spelen.
- Overdracht nieuwkomersleerlingen: Schoolleiders dienen afspraken te maken met de ISK over de overdracht van nieuwkomersleerlingen.

Onderwijsteam

- Samenwerking en reflectie: Leerkrachten worden geadviseerd regelmatig ervaringen te delen, elkaar te ondersteunen en te reflecteren op hun aanpak, bijvoorbeeld via modellen als die van Van Der Laan.
- Stressmanagement: Het team wordt aangemoedigd bewust om te gaan met stressvermindering om overbelasting te voorkomen.
- Scholing en kennisdeling: Actieve deelname aan scholingen en kennisuitwisseling is noodzakelijk, met nadruk op interculturele dialogen en het delen van informatie via leerlingvolgsystemen.
- Mentoren: Zij spelen een sleutelrol in het coördineren van informatie over nieuwkomersleerlingen.

Ondersteuningsteam

- Relatie en communicatie: Het ondersteuningsteam dient tijd te investeren in het opbouwen van relaties met nieuwkomers en hun ouders. Dit omvat uitgebreide intakegesprekken en het uitleggen van het Nederlandse schoolsysteem.
- Interculturele expertise: Scholing in intercultureel sensitieve hulpverlening is nodig, bijvoorbeeld via ARQ. Het team moet ook ouders en leerlingen ondersteunen waar nodig, eventueel met behulp van tolken of sleutelpersonen.

- Kennisdeling: Het ondersteuningsteam wordt geadviseerd zijn kennis over cultuur en trauma te delen met leerkrachten en deel te nemen aan scholingen. Ook kunnen nieuwe screeningsmethoden worden ontwikkeld om het welzijn van nieuwkomers in kaart te brengen.

Samenspel van partijen

Figuur 1 in het onderzoek benadrukt de onderlinge samenhang tussen beleid, schoolleiding, onderwijsteam en ondersteuningsteam. Het onderwijsteam speelt hierin een centrale rol: zonder hun actieve bijdrage is het creëren van een cultuur- en traumasensitieve school onmogelijk. Alle elementen, van scholing tot samenwerking, zijn afhankelijk van elkaar. Als een van deze elementen wegvalt, wordt het realiseren van een dergelijke cultuur bemoeilijkt. Deze aanpak vraagt om gezamenlijke inspanningen en een sterke betrokkenheid van alle niveaus binnen de school én van Quadraam. Alleen door samenwerking kan de handelingsverlegenheid rond cultuur- en traumasensitief lesgeven van leerkrachten afnemen en een veilige, inclusieve leeromgeving worden gecreëerd voor nieuwkomersleerlingen.

Figuur 1

Onderlinge verhoudingen

